

dwong als een kind bij God om die purperen wonden. Paulus' littekenen, DIE waren de overblijfselen van Christus' lijden; de apostel had daarin al de ergernis, heel de dwaasheid van Christus; want de wonden, die hij heilig weet, wij ze om Christus waren doorleden, waren voor de overheid, en voor leelijke Joden een bewijs van zijn groote schande en verdoemenis vanwege het wereldlijke recht. Maar Franciscus zit op zijn ezel en maakt met zijn stigmata Christus aanschouwelijk en aannemelijk. Hij zondigt tegen I Corinthe 2. En de zwakken, die dat benauwende hoofdstuk niet aandurven, zeggen: nu hebben wij gezien, dat Christus leeft. Doch dat is een groote vergissing. Want een teeken is een teeken, niet den ongelovigen, maar den geloovigen. Al het andere is geen teeken van God, die krachtiglijk Christus' Zoonschap bewijst, niet uit zijn wonden, maar uit Zijn opstanding uit de dooden, en den daaruit vloeienden krachtigen levens-zegen.

In den tekst, dien Federer schrijft bij de platen van Kunz, merkt hij op, dat Franciscus zoowel op Maria als Martha lijkt. Het is zoo: de man heeft stil gezeten met Maria en hard gewerkt met Martha. Maar hij heeft Maria met Martha vermoord, en Martha met Maria. Toen hij werkte, was hij niet stil; en toen hij stil werd en hoorde en zag en verzonk in den gekruiste, toen werkte hij niet meer, maar schikte zijn voeten tot een zachtmoedigen dood. Doch hij heeft het Woord niet gehoord; want hij nam er een bloemlezing uit en die handelde over den Gekruiste; maar over den Verheerlijkte niet. Wat is dat anders dan haeresie van het hart?

Franciscus koos Maria's stille deel. Toen wierp hij zijn geld weg. Maar Maria heeft het geld zelf aan Martha gegeven; de Heere had het noodig; evenwel: alles op zijn tijd. Wie het geld wegwerpt, ontdoet zich van lastige verantwoordelijkheid. Wie uit de wereld trekt, gaat van den hoofdweg af, omdat conflicten zoo lastig zijn. Op het zijpad van zijn eigen keus mag hij dan desnoods heerlijk verwond zijn en gestigmatiseerd, hij heeft den hoofdweg van het menschenleven niet gevolgd, en ter plaatse van het gebed de vijanden van Psalm 74 niet meer hooren tieren. O de „bovennatuurlijke“, welriekende littekenen van Franciscus zijn goedkoop, maar, de doodgewone, afzichtelijke wonden van Paulus zijn erg duur. En wie de herdenking van den man, die vóór 7 eeuwen stierf, godvruchtig (d.i. met vrucht van werk) viert, wil, moet niet jubelen om den heilige, wiens doode lichaam lag op den koorgang van onbestreden dombouwers, maar die moet vooruit zien naar de getuigen van Openbaring 11: hun doode lichaam zal eens liggen op (zoo staat het er eigenlijk) de breede straat der groote stad, die geestelijk genaamd wordt: Sodom en Egypte, alwaar ook onze Heere gekruist is. Franciscus heeft het visioen van den Gekruisten Heere zachtzinnig begeerd, maar ter anderzijds plaatse, dan waar het kruis zelf heeft gestaan. Dat is zijn zonde geweest. Wij moeten in de wereld zijn en op de breede straat strijden voor God. Want Christus is gedood, niet op den smalle weg, maar op den breeden. Midden in de wereld. En wie in de wereld is, en toch niet van de wereld, DIE is de gestigmatiseerde. Aan de plaats, waar het lijk van Gods verslagenen ligt, kunt ge weten, waar hun strijd gevoerd werd.

Franciscus heeft liefgehad; we hopen Christus, maar in elk geval weten we zeker: ook een idee van Christus. Eigen ideeën liefhebben nu is afgoderij.

En niet alleen zijn moraal, ook zijn dogmatiek is tegen het Woord ingegaan. Wie tot de visschen preekt, maakt geen aanmerking op den brief, dien God evangelisch aan de wereld schreef; want aan de wereld ook aan boom en heest is het heil. Franciscus behoeft het ons niet te leeren. Maar hij maakt wel aanmerking op het adres van den brief: hij vond, dat God het niet volledig had geschreven.

En wie, zooals Franciscus pleegde te doen, de zoon zijn broeder noemt, en de bloemen, die heeft wel iets van Adams liefde, maar niets van Adams verstand hervonden. Adam, den dieren en de schepping namen gevend, had ze nameloos lief. Maar hij gaf namen naar hun aard. Franciscus deed het in een zaligen roes. Maar men pleegt zich in den roes te vergissen. En welke zoon, dien zijn Vader heer noemt, mag zeggen: ik wil geen heer over de knechten, maar hun broeder zijn? Weet men niet, dat de mensch boven de scheppelen staat en dat de wil tot broederschap ontrouw is aan den Vader, die ons benoemt naar ZIJN wil en alle scheppel, tot de engelen toe, aan onze voeten onderwerpt, en dat vanwege den Messias? (Ps. 8 en Hebr.).

Franciscus worde niet verheerlijkt, maar gecorrigerd. Wat hij goeds heeft (en het is heel veel) worde door protestanten, calvinisten, niet bedorven in een feestelijk uur, waarin het kwade „op den koop toe“ genomen wordt. Men moet niets koopen met iets „toe“. Men koope de waarheid zonder iets toe; anders is de koop bedorven; de waarheid heeft niets toe te geven. Haar winkel

is niet derde-rangs. Franciscus was een dwaze om Christus' wil, zeggen sommigen. Ik geloof: hij was het lang niet genoeg. Het is erg gemakkelijk, als een dwaas door de wereld te gaan, als de eerste eischen van het evangelie met voeten getreden worden, zoo als het in Franciscus' dagen was. Maar Franciscus vertoonde de „dwaasheid der prediking van Jezus“ alleen maar op die punten, waarin zijn kerk ze NIET MEER erkende. Van wat zijn kerk NOG NIET zag, heeft hij ook niets gegrepen. En zijn dwaasheidsgang is rijkelijk beloond door minderbroeders en clarissen, door straten, die naar hem heeten en protestanten, die in een tijd van secularisatie zich willen toelen met toesten op een broeder-ketel; dan zijn ze tegelijk verdraagsaam! Maar de dwaze om Christus' wil wordt niet verdragen. Wie uit de openbaring niet een keus doet, met Franciscus' gratie, en geen lievelings-thema's uitwerkt, God, als Franciscus, verzoekende, maar heeft voor heel de openbaring in leer en leven, DIE is de groote dwaas om Christus' wil. Hij kust de armoede niet, noch de wonden; want hij moet haten den vloek, die Christus heeft doen verlaten zijn. Hij vermeerdert niet het aantal paupers met één; maar contribueert b.v. aan de christelijke krankzinnigenverpleging en brengt een offer voor zijn kerk, vooral als hij „bezwaard“ mocht zijn om harentwil. Hij doet niet als Franciscus, die een periode maakte van gehoorzaamheid aan de gelijkenis der hard met talenten werkende knechten, en daarna een periode van uitbeelding der parabel van de lang met lampen wachtende maagden, maar hij herinnert zich te rechter tijd, dat die 2 gelijkenissen in Mattheus' evangelie naast elkaar staan en tegelijk moeten worden gehoorzaamd. Tegelijk wachten en werken. En hij zet niet als de jocular van God, die den scherts der courisanten transposeert in een verrukt spel van vromen, den gang van de openbaring stil, door terug te kruipen naar een kruisheuvel, dien God al lang verlaten heeft in Zijn jacht naar opstanding en verheerlijking van Zijn Zoon, maar hij houdt in vreeze en beven Gods kalender bij. Want het is geen spel, maar strijd. Het spel komt boven. En niet terugkeeren naar het verleden, maar een jachten naar de toekomst, waarin wij naar het beeld van den heerlijken Christus zullen worden veranderd van gedaante, is het sieraad (de weelde) en de heiligheid (het noodzakelijke) van de ware maranathazeggens van God.

Want: de heiligheid is Gods huis-sierlijk, zegt de Schrift.

En dat is een harde boodschap.

De heiligheid is noodig als brood, zij is het wezen van Gods geroepen.

En sieraden vinden wij gewoonlijk het overbodige, het wel-wezen; hetgeen men desnoods zou kunnen missen.

Maar van Gods gaven kan ik niets missen; het sieraad is ook heiligheid en het heilige is sieraad. Ik kan niets missen.

En daarom moet elk lievelingsonderwerp van de verlanglijst af.

Want een verlanglijst maakt selectie uit Gods gaven.

Die selectie is Franciscus' zonde: hij wilde speciaal den lijdenden, maar niet even speciaal den verheerlijkten Christus.

Maar heel de Christus moet ingaan tot den ganschen christen.

Een ander evangelie bestaat er nu eenmaal niet.

K. S.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

Het donker werelddeel.

II.

Hoe staat het nu in dat donker werelddeel, dat in de laatste tientallen jaren tot het licht gekomen is, met de zending?

Afrika's zendingsgeschiedenis is met bloed geschreven.

Hoe bloeiden b.v. in de eerste eeuwen in Noord-Afrika de Christelijke kerken! Tertullianus, Cyprianus, Augustinus, hebben in Afrika gewerkt. Origenes arbeidde in Egypte. De Alexandrijnsche school is in de kerkgeschiedenis beroemd. En is niet het vorige jaar nog een dissertatie verschenen over het zendingswerk in Zuid-Afrika? Zelfs verscheen van de hand van den bekenden professor Richter een „Geschichte der evangelischen Mission in Afrika“, ruim 800 bl. groot, en met overweldigend rijken inhoud.

Het kan niet in onze bedoeling liggen, om, al zou het ook in enkele groote trekken zijn, een overzicht van deze geschiedenis te geven.

Een ieder weet, dat de Christelijke kerk in Noord-Afrika door de Mohammedanen onder den voet is gelopen, en daar sinds vele eeuwen de Islam oppermachtig heerscht. Trouwens, de Islam neemt hand over hand toe in Afrika. In het speciale dubbelnummer van „The Intern. Rev. of missions“ zijn dan ook drie artikelen aan den Islam gewijd.

Vroeger stond Afrika allerminst in het centrum van de zendingsbelangstelling. Livingstone, de zending-ontdekkingsreiziger, wekte de verbazing der

heele wereld, maar hij was een enkeling. Over het algemeen zag men meer naar Azië; Engelsch-Indië, China, Japan, vroegen schier alle aandacht.

Maar dat is nu anders geworden. En de Internationale Zendingconferentie, die deze maand in België gehouden wordt, bewijst deze verandering, want niets dan Afrika staat op het program.

Er is in den arbeid tot uitbreiding van het Koninkrijk Gods een heerlijke vooruitgang op te merken.

Laten eenige cijfers dit duidelijk mogen maken. De vooruitgang dagteekent van de laatste 25 jaren in het bijzonder.

In 1903 waren er aan „blanke“ zendingsarbeiders, mannen en vrouwen samen, 3335; hoofdstations waren er 778, en gewone lagere scholen 6528. Inlandsche arbeiders waren er in dat jaar 22.279, avondmaalgangers 342.857, en leerlingen op school 369.650.

Plaatsen wij nu daarnaast de getallen van 1925, en het groote verschil springt in het oog. De „blanke“ zendingsarbeiders klommen van 3335 tot 6289 de hoofdstations van 778 tot 1403, beiden dus bijna verdubbeld. De Inlandsche krachten werden 43.181, ook bijna verdubbeld, doch de avondmaalgangers werden meer dan verdrievoudigd: hun getal werd 1.015.683, en de leerlingen stegen tot 899.482.

De medische dienst is nog zeer zwak. Voor geheel Afrika zijn er 124 mannelijke, en 15 vrouwelijke artsen, en dan nog 8 Inlandsche. En toch is er van allen kant een sterk uitgesproken begeerte naar medische hulp.

De Roomschen werken ook sterk. Wij geven slechts de hoofdcijfers. Hun getal wordt geschat op ruim 3 miljoen, aanwezig op ruim 15.000 zendingsposten.

De volledige cijfers voor de Protestantische zending zijn, behalve de genoemde 1.015.683 avondmaalgangers, 1.613.754 doopleden, en nog 721.421, die dooponderwijs genieten.

Het lijkt heel wat: 2.629.437 protestantsche en 3.266.212 roomsche Christenen. Maar vallen deze kleine 6 miljoen niet in het niet bij de ongeveer 120 miljoen Afrikanen?

De vraag kan worden gesteld, of de tegenwoordige ontwikkeling van Afrika ten gunste of ten nadeele van de zending is.

Vast staat, dat de zending een vriend van het licht is, en vooruitgang en ontwikkeling toejuicht. Ook in Afrika heeft de zending een zeer groot aandeel in deze ontwikkeling gehad; wij noemden een vorig maal de cacao-aanplanting.

De zending plukt de vruchten van de vergemakkelijking van het verkeer; het is wat waard, dat de zendelingen zich snel en zonder te veel moeite kunnen verplaatsen en verhand houden met de ver uit elkaar liggende stations! Ook komt aan de zending ten goede de bestrijding van de tropische ziekten; Afrika gold eeuwenlang als het graf voor de zendelingen; maar sinds de mogendheden den strijd hebben aangebonden tegen de gele koorts, de malaria, de melaatschheid, de tuberculose, de slaapziekte enz. is dit ten eenenmale veranderd; de gouverneur van de Goudkust schreef in 1924: „Indien de statistiek niet liegt, is West-Afrika gezonder dan Londen!“

Trouwens, de verhooging van de algemeene welvaart komt ook de zending ten goede. En als het plan gelukt, om de Tschobe om te leggen en alzoo de Kalahariwoestijn vruchtbaar te maken en met groote meren te vullen, zal een buitengewoon groot stuk land van het steeds nijpende gebrek aan drinkwater verlost zijn.

Er ware meer te noemen; maar dit is voldoende om te doen zien, dat de opening en verheffing van Afrika door de zending wordt op prijs gesteld.

Maar hiertegenover staat een groote schaduwzijde.

Afrika is aangegrepen door een koortsachtige jacht naar aardich gewin; de vraag is bij de miljoenen: hoeveel winst en voordeel kan ik halen uit den bodem, uit de meren en rivieren, uit de wouden en moerassen, uit de mijnen en de zee. En te midden van dien strijd met de boodschap des heils te komen, moet wel een schouderophalen, een minachtende glimlach, een norsch afwijzend antwoord uitlokken. De aarde is alles geworden, en de hemel is zoo ver.

De zendelingen staan overal voor een, menschelijk gesproken, onmogelijke taak, en zij hebben buitengewoon veel behoefte aan het geloofsgebed der belijdende gemeente; maar in Afrika schijnt de strijd wel het wanhopigst te zijn.

Toch niet. Al moge de Islam zijn aanhangers bij tien- en honderdduizenden winnen, het Woord Gods blijft het zwaard des Geestes. Aan Christus, en niet aan Mohammed, of aan het heidendom is de overwinning toegezegd.

Dat het geloof aan Gods beloften de wereld overwint doet echter niets af aan de noodzakelijkheid, om de talloze vraagstukken, waarvoor de zending zich geplaatst ziet, te onderzoeken en aan een oplossing mee te werken.

Daartoe is de Internationale Zendingconferentie in België samengeroepen.

Hoe moet de zending b.v. tegenover het rassen-vraagstuk staan?

Dat is toch buitengewoon urgent geworden.

Van de Fransche koloniën schrijft Allégret, Pa-

rijische wordt i terugke grootste ander g de blan pagandr voerd; cellen, dekt, zo lijke op invloed tisch is

Vrijm. Kongo, koloni in som En he

Een zal beh de lijst der Int kwestie

Imme en Wit bleem

een der ten der dende g

hans t vraagst evenm

die doo den gel de cult

Daan Achteer van ha der Afr in de

in Chr Aan wordt en wel

dities i teeken

Wam ingaan, Wellich zal cor

In „He kend; nog e men l

„Gern dat e hooren verzen Minist Assen een d geschu

voorv van d lating' maar

Naar enigsz synode neo-mial verwijte en dat

laar vor ook niet blijke u Middelb synen d evenzoo

orde va 1618—11 Woort

in het v and, ma Laat

dit „be wdbk v „onderla statenve mogen t

Brandt, maakt t nieuw g op Asse als men

Versel Indische Daar tro

..... grozse tige u wikel

Op ge bode di

keling. Over
de; Engelsch-
de aandacht.
En de Inter-
ze maand in
verandering.
rogram.
van het Ko-
itgang op te
nogen maken.
atste 25 jaren

ingsarbeiders,
hoofdstations
den 6528. In-
jaar 22.279.
gen op school

len van 1925,
og. De „blan-
3335 tot 6289
den dus bijna
erden 43.181,
dmanalangers
in getal werd
t 899.182.

vak. Voor ge-
en 15 vrou-
sche. En toch
roken begeerte

k. Wij geven
wordt geschat
n 15.000 zen-

stantsche zen-
15.683 avond-
i nog 721.421.

estantsche en
r vallen deze
j de ongeveer

tegenwoordige
of ten naastele

riend van het
ding toejuicht.
en zeer groot
wij noemden
ig.

de vergemak-
at waard, dat
te veel moeite
en met de ver-
it aan de zen-
de tropische
het graf voor
endheden den
e gele koorts,
uberculose, de
de veranderd;
roef in 1924;
est-Afrika ge-

dgemeene wel-
le. En als het
ggen en alzoo
naken en met
gewoon groot
rek aan drink-

t is voldoende
verheffing van
ijs gesteld.
oote schaduw-

koortsachtige
is bij de mil-
kan ik halen
vieren, uit de
en en de zen-
de boodschap
ouderophalen,
sch afwijzend
lles geworden,

oor een, men-
en zij hebben
t geloofsgebed
t Afrika schijnt
ijn.
in aanhangers
en, het Woord
Aan Christus,
heidendom is

te wereld over-
odzakelijkheid,
oor de zending
n aan een op-
ingsconferentie

ver het rassan-

geworden.

t Allégret, Pa-

rijche zendingsdirecteur: Het denken der massa wordt in verwarring gebracht, vergiftigd door den terugkeer van duizenden soldaten, die voor het grootste deel huiswaarts keeren met een gansch ander gevoel dan achtig voor den Europeaan en de blanke vrouw; door de pan-Afrikaansche propaganda, die door Engeland en Amerika wordt gevoerd; door communistische en bolsjewistische cellen, waarmee bepaalde kuststreken worden overdekt, zonder het noodige tegenwicht van een zedelijke opvoeding of een krachtig geweten; door den invloed van een geest, die overdreven democratisch is.

Vrijmetselaarslogen werden in Senegal, in de Kongo, in Guinea en ook in eenige der Engelsche kolonies gesticht. Voeg daarbij den hongersnood, die in sommige streken een epidemisch karakter droeg. En het is duidelijk, hoe de ontevredenheid wies.

Een overzicht van hetgeen op de Conferentie zal behandeld worden, is niet in ons bezit. Maar de lijst der artikelen, die in het dubbelnummer der Int. Rev. staan, geeft ons een indruk van de kwesties.

Immers, na een artikel van Allégret over Blank en Wit in Afrika, wordt het Zuid-Afrikaansche probleem van drie zijden bezien: Dr du Plessis geeft een der drie artikelen. Over de Zeden en Gewoonten der primitieve volken wordt zeer onderhoudend geschreven, en met voorbeelden uit Abrahams tijd enz. toegelicht. Natuurlijk wordt ook het vraagstuk der Bevolking en ontvolking niet vergeten, evenmin als de cultuur der Afrikaansche volken, die door de overweldigers dreigt ten onder te worden gebracht en vervangen te zullen worden door de cultuur der Europeesche volken.

Daarna komen de meer religieuze onderwerpen. Achtereenvolgens komen ter sprake: Het brengen van het Evangelie aan den Afrikaan; de opbouw der Afrikaansche kerk; de separatistische beweging in de kerk; godsdienstonderwijs; de voorziening in Christelijke lectuur. Aan den Islam zijn drie artikelen gewijd. Breed wordt gehandeld over den dienst der gezondheid en welvaart. Bridgman schrijft over de sociale condities in Johannesburg, en Anet geeft eenige aantekeningen over het Belgisch standpunt.

Wanneer de Conferentie op al deze punten zal ingaan, heeft zij haar tijd en kracht wel nodig. Wellicht echter, dat zij zich op de hoofdzaken zal concentreren.

J. D. W.

PERS-SCHOUW.

De taal der synode: nieuw of oud?
In „De Hervorming" schrijft S. het volgende:

„Het zal aan de lezers van „De Hervorming" bekend zijn, dat er naast het Nederlandsch en het Duitsch nog een derde taal bestaat, een soort misbaksel, dat men het „Germaansch" zou kunnen noemen. Tot dit „Germaansch", dat in ons land nogal geliefd is en dat een eigen verzameling van woorden heeft, behooren woorden als: ongeacht, ombouw, nieuwbouw, verzendkosten, richtig (een leelijk eende door het Ministerie van Financien uitgebroed). De Synode te Assen doet ook een duit in het zakje. Ze heeft aan een der predikanten, wiens zaak in het geding kwam, geschreven wat ze van hem verwacht en o.a. als voorwaarde gesteld: met onderlating voorhands van de bediening des Woords enz. enz. Dat „onderlating" is zintuigelijk waarneembaar geen Nederlandsch maar „Germaansch".

Naar ieder, die de gereformeerde kerkelijke taal enigzins kent, weten kan, is het niet waar, dat de synode van Assen een speciaal Assensch duitje in het neo-misbakselenzakje deed. Hoogstens kan men haar verwijten, dat ze de taal der vaderen bewaard heeft, en dat ze oude termen, die vroeger gemeengoed waren, laat voortbestaan. Maar dat het niet nieuw is, en ook niet „Assensch", te spreken van „onderlating", blijkt uit het feit, dat reeds door de synode van Middelburg in 1581 gesproken is van „die gheene, die synen dienst onderlaten heeft" (part. vragen, 6), dat evenzoo het woord voorkomt in art. 12 van de kerkorde van Den Haag 1586, en in die van Dordrecht, 1618-1619, art. 14 en 15.

Woordenboeken bewijzen trouwens, dat het woord in het vroeger nederlandsch gangbaar was. Het is wel oud, maar niet een nieuw Asser misbaksel.

Laat De Hervorming, en ook het Handelsblad, dat dit „belangrijk" nieuws overnam, eens opslaan het wdbk van De Vries en Verwijs. Men zal zien, dat „onderlaten" 3 eeuwen geleden gebruikt is door de statenvertalers (een theoloog had daar wel op mogen letten) in Habakuk 1:4, en voorts door Hooft, Brandt, Camphuyzen, de Brune. Maar tegenwoordig maakt men zelfs van oud-hollandsche woorden een nieuw germanisme om toch maar zonder „onderlaten" op Assen critiek te oefenen; het zou ook jammer zijn, als men iets van die critiek „onder zich zou laten".

Het kopje thee.

Verschenen is een geschrift van Lucien Brulez: Hollandsche Philosophie. (Ferdinand Hirt in Breslau, 1926.) Daar trof me op bl. 111 deze zin:

„... A. Kuyper, der in den Anfangsgründen seiner grossen (calvinistischen) Theologie erstaunlich richtige und tiefe erkenntnistheoretische Ansichten entwickelte...

Op gevaar af, dat een christelijk-gereformeerde kerkbode dit zinnetje mishandelt (gelijk onlangs het boek

van dr Wielenga te beurt viel: In de School der Wijsbegeerte) om te bewijzen, dat de Afscheiding toch veel beter was dan de Doleantie, en dat de laatste de filosofie heeft gebracht in de kerk (wat natuurlijk net zoo min waar is, als b.v. de bewering, dat dr Kuyper wel eens in een sportpak de bergen beklom, anders dan De Cock, bewijzen zou dat de Doleantie, anders dan de Afscheiding, de „cultuur" liet overwoekeren het erf der theologie); en op gevaar af, dat iemand meenen mocht, dat ik het met het boekje van Brulez eens ben (wat niet het geval is) wil ik toch op deze uitlating wijzen. Want zij heeft haar waarde. Velen zeggen tegenwoordig: wij moeten in de Geref. kerken de kennistheorie gaan uitwerken in den opbouw der confessie en de kennistheoretische vraagstukken gaan ter hand nemen, want we hebben daar nog niets voorgekregen tot nu toe. Maar een buitenlander constateert, dat dr A. Kuyper ons voorloopig werk genoeg gegeven heeft, en dat de bewering, dat wij nog niets hebben, en zonder verloochening van de historie met blanco mandaat zouden kunnen beginnen, onjuist is.

Brulez drukt Kuypers portret genoeglijk naast dat van Bolland af; de Wekker hoort. Maar velen zeggen: ik ben bezwaard vanwege Assen; want — ik citeer uit het hoofd — de groote mannen ontbreken tegenwoordig, die ons het verlossende woord kunnen spreken; we hebben ze niet meer. Wel ja; alsof Kuyper en Bavinck niet elken dag nog onder ons te raadplegen zijn in hun boeken. Hebben we ze niet? Misschien worden ze door de klagers niet gelezen.

Brulez zegt, bl. 114:

Es dauert Jahre, bevor man von holländischen Bekannten zu einem „kopje Thee" eingeladen wird...

Hollanders zijn zoo stijf m.a.w.; ze moeten u eerst eens goed bekijken, voordat ge op een kopje thee gevraagd wordt.

Ik geloof, dat het aan de invitatie op een kopje thee niet ontbreekt. Barth komt op de thee, en Kant, en waarlijk Kuyper en Bavinck krijgen soms ook een vereerende uitnodiging. Maar het was te wenschen, dat men wat minder theepraatjes hield en hen meenem (want ze zijn er nog) naar de studierkamer. Wie dan, een paar jaar na de begrafenis van Kuyper en Bavinck, over Assen heen kwaaft: wij hebben geen groote mannen meer, o Zwitsers, komt over en helpt ons, die bedenke, dat hier een Duitscher naast elkaar en achter elkaar behandelt: D. Wyttenbach, Van Heude, Opzoomer, Allard Pierson, Multatuli, Bolland, Heymans, A. Kuyper. Als nu de heer Brulez door vele bezwaarden eens op de thee gevraagd wordt, dan krijgt waarlijk dr A. Kuyper ook nog eens een beurt. Wie weet, of men al ten end niet ontdekt, dat hij toch ook wel wat nieuws gezegd heeft, dat men eerst kennen moet, wil men gaan uithooven.

Oosterend.

In de pers circuleert onderstaand bericht:

In de bladen werd melding gemaakt van een telegram van protest aan de Synode, ondertekend door 6 leden van den Raad der Geref. Kerk te Oosterend Texel. Het protest van deze broeders richtte zich tegen de woorden van den Voorzitter, dat behalve twee Kerken, alle Kerken hartelijk instemden met de besluiten der Synode.

Bedoelde broeders vatten het woord hartelijk op als: met blijdschap. En waar zij wel van harte instemden met de genomen besluiten, doch met wroem in het harte, meenden zij te moeten protesteeren.

Waar in hun protest schijnbaar door sommige bladen gelezen werd een stelling nemen tegen de Synodebesluiten, deelen zij bij dezen mede, dat ze van harte instemmen met genoemde besluiten.

De Ondertekenaars.

Het is goed, hiervan kennis te nemen. Al weer een legende minder.

Prof. Obbink over een gravamen.

Prof. Obbink schijnt den goeden invloed te willen breken van zijn woord, dat men ten gunste van de Asser Synode kon uitleggen en ook heeft uitgelegd. Onlangs kwam hij althans weer eens met iets anders voor den dag. Hij schrijft in het „Alg. Weekbl. v. Chrdom en Cultuur" over het gravamen dat Dr v. Leeuwen heeft ingediend bij de Gen. Synode van Assen. Dat Prof. Obbink oordeelt, dat Dr v. Leeuwen de kwestie niet zuiver stelt, zou een gereformeerde kunnen doen vermoeden, dat eventuele afwijzing van het gravamen straks door de Synode Prof. Obbink's instemming zou kunnen verwerven. Maar het zal niet gelukken. Immers, als Prof. Obbink Dr v. Leeuwen afwijst, is het wel doordacht; maar als de Synode het straks doen zal, staat van te voren vast, dat het niet doordacht zal wezen. Men leze:

Het verwondert mij, dat dr v. L., die in de Oostersche wereld thuis is, het onjuiste dilemma stelt: of een werkelijke slang of de duivel. Hij moest weten dat die tegenstelling niet deugt. Maar voor zijn verdediging tegenover de Synode is het van weinig belang hoe hij zich uitdrukt: zijn standpunt wordt toch veroordeeld — zonder weerlegging. Daarom maakt deze verdedigingsbrochure zoo'n tragische indruk; de Synode neemt niet eens de moeite van naar zijne argumenten te luisteren, en nog minder van ze te weerleggen.

Van Prof. Obbink zijn we veel onvriendelijks gewoon tegen de Gereformeerden. Maar dat hij het zoo bont zou maken, had ik niet durven denken. Iedereen heeft kunnen lezen, dat voor het onderzoek en de beantwoording van het gravamen van Dr v. Leeuwen

juist de Synode verdraagd is, en dat aan zijn bezwaarschrift de volle aandacht geschonken wordt. Maar terwijl het in alle bladen te lezen staat, weet Prof. O. dat het heelmaal onzin is.

Wel ja.

Het is een troost, dat achter op de advertentiepagina van zijn krant onder het hoofd „Moderne fabelen" volgende wijsheid te lezen is:

De snoek sprak met verachting over den karper. Een oogenblik later evenwel had hij hem verslonden. „Ik zou niet willen leven, van wat ik veracht", merkte de baars op.

„O, dat is wat anders", antwoordde de snoek meesmailend.

En hij ging op zijn zij liggen, ter bevordering der goede spijsvertering.

Er zijn vele niet-gereformeerde snoeken, die zelf geen KERKgeschiedenis kunnen maken, en die den gereformeerden karper, die het wel doet, verachten, doch inmiddels op zijn belangrijkheid leren.

Want hoeveel krantenschrijvers en referenten zijn er niet, die als ze in 1926 nog iets actueels willen zeggen, dat ligt op het terrein van de geestelijke beweging DEZER dagen, het hebben moeten van den gereformeerden synodalen karper? Hun eigen snoeken-gezelschap heeft geen stof te bieden. Het verhaal van snoek en karper is wel modern, maar, helaas, geen fabel. Behalve dan: de verslinding van den karper door den kaper-snoek.

K. S.

AAN ONZE LEZERS!

Van verschillende zijden mochten wij adressen ontvangen van meeleverenden in onze kringen, tenelnde aan deze adressen de eerste nummers van den nieuwen jaargang van ons Blad ter kennismaking toe te zenden.

Gaarne zullen wij allen, die in den inhoud van ons Blad belang stellen, de drie eerste nummers van den nieuwen jaargang, die met dit nummer aanvangt, ter kennismaking doen toekomen.

Mogen wij daartoe onze belangstellende lezers verzoeken ons een lijstje te willen zenden van adressen als boven bedoeld? Wanneer vele lezers, die met den inhoud van „De Reformatie" sympathiseeren, ons een lijstje van meeleverenden uit hun kring doen toekomen, kan de lezerskring van ons Blad nog belangrijker worden uitgebreid. Ook zijn wij natuurlijk gaarne bereid voor doelmatige verspreiding een groot of kleiner getal exx. aan één adres te zenden.

Voor elken nieuwen abonné, die door bovenstaande actie verkregen wordt, wordt gaarne f 1.— vergoed.

DE UITGEVERS.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Apeldoorn: W. H. den Harting te Huizum en J. Wijngaard te Charlois.
Amsterdam-Zuid binnen het kerkverband (gewijzigd tweetal): P. C. de Bruijn te Apeldoorn en H. S. Bouma te Leeuwarden.
Hoernstede: W. Steenberg te Heerenveen en C. v. d. Woode te Gorredijk.

Beroepen te:

Amsterdam (Zuid): H. S. Bouma te Leeuwarden.
Bierum (Gr.): G. Wiersma te Musselkanaal.
Dronrijp: H. Smit, cand. te Nieuw Weerdinge.
Epe: P. Bos te Stads kanaal.
Groningen (N.Br.): G. Menken te Garmen.
Gravenhage (West): P. C. de Bruijn te Apeldoorn.
Heeneoord, Kollumerpomp, Krommenie, Otterland, Paasens, Westraan en Westbroek: J. Meijne, cand. te Baarn.
Zierikzee: H. Wentzel te Ridderkerk.

Aangenomen naar:

Zeist: J. Gillebaard te Noord-Scharwoude.

Bedankt voor:

Hoewerzijl: D. B. J. v. d. Meulen te Oosterveer.

Intrede te:

Rhoden: cand. A. D. R. Polman. Tekst 2 Cor. 4:5.

Zaandam: C. J. Wielenga. Tekst 1 Cor. 3:20-23.

Afscheid van:

Egenoord: J. v. d. Berg. Tekst Hebr. 13:20 en 21.

Zevenhuizen (Z.H.): H. W. Felderhof. Tekst 2 Cor. 13:11.

Grafsteen Dr J. C. de Moor. Op de nieuwe algemeene begraafplaats te Utrecht is Zaterdagmiddag het gedenken overgedragen, opgericht op het graf van Dr J. C. de Moor, in leven predikant der Geref. Kerk van Utrecht.

Na het zingen van Ps. 42 vs 3 en, gebied, droeg Dr R. E. van Arkel met een rede den grafsteen over aan de familie, namens wie een swager van den overledene, Dr L. E. Smilde, van Haastrecht, het gedenken aanvaarde. Het groot aantal aanwezigen zong daarop Ps. 103:9.

Beroepingswerk. De Kerkraad der Geref. Kerk van Hilversum heeft in zijn laatste vergadering besloten den beroepingsarbeid voor den derden predikant overwijd aan te vatten.

Dr C. van Reenen, predikant van Bigelow-Sibley Christian Reformed Church, Noord-Amerika vertoelt met nuwe paal verlof in Nederland en studeert thans aan de Vrije Universiteit. Zijn adres is Zoehorstraat 75, Amsterdam.

CHR. GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Gravenhage: L. de Bruijn te Zwolle.
Gravenhage: H. Visser te Leeuwarden.
Steenwijk: H. Holtrop te Ursum.

Bedankt voor:

Maasvluis: J. P. Meijering te Nieuwpoort.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Tweetal te:

Aagtekerke: J. Franje te Barneveld en B. v. Neerboes te Terneuzen.

Beroepen te:

Grand-Rapids (N.A.): H. Kieviet te Veendam.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Drietal te:

Leiden (vac.D. Plooy): W. Lodder te Doorn. A. D. Meeter te Loosdunum en J. C. H. Romijn te Workum.